

NEREDEN NEREYE

Zeynep Hanım Konağı'ndan Edebiyat Fakültesi'ne

Beyazıt, Vezneciler ve Şehzadebaşı, yüzyıllarca üst düzeydeki devlet adamlarının oturdukları semtler arasında yer aldı.

İstanbul'un fethinden sonra bölgede yaptırılan ve 'Eski Saray' denilen yapı, Topkapı Sarayı'nın tamamlanmasının ardından eski önemini yitirdi. Ama semt 20. yüzyılın başına kadar paşaların ve zengin ailelerin gözdesi olarak kaldı.

Bugün, İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu geniş alanda yeralan eski saraya yakın konaklardan biri de hükümdarın annesi olan Valide Sultan'ın hesap işlerine bakan görevliye yani 'valide kethüdası'na aitti. İki katlı, kırmızı boyalı bu ahşap konak, İstanbul'un yüksek noktalarından biri üzerine yapıldığı için şehrin neredeyse her tarafından görülüyordu. Binanın en büyük özelliği ise dönemin diğer yapılarının aksine geniş bir çatı altında toplanması ve ilâvelerle genişletilmemiş bir mimariye sahip olmasıydı.

Valide kethüdasının ölümünden sonra 1850'li yıllarda Sadrazam Fuad Paşa, Sultan Abdülaziz'den rica ederek konağı satın aldı ve uzun yıllar burada yaşadı.

Devletin önde gelen ve Mısır'da yaşayan bir başka paşasının, Yusuf Kamil Paşa'nın eşi, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın üçüncü kızı Zeynep Hanım'ın Bebek'te ve Yakacık'ta çok büyük iki yazlığı vardı. Ama bir türlü saraya yakın bir konak alamamışlardı. Paşa, Mısır dönüşünde 'Valide Kethüdası Konağı'nı, 1863'te Fuad Paşa'nın ailesinden satın aldı.

Yusuf Kâmil Paşa, eski konağı yıktırıp yerine 90 bin lira harcayarak büyük bir taş konak yaptırdı. Bu konak, İstanbul'un ilk taş konaklarından olan Beyazıt'taki Midhat Paşa ve Vefa'daki Münir Paşa konaklarıyla aynı zamanda inşa ettirilmişti.

1865'te tamamlanan bina, 'Zeynep Hanım Konağı' olarak bilindi. Tefrişatı 30 bin liraya maloldu ve eşyaların tamamı Yusuf Kamil Paşa'nın kethüdası Hüseyin Haki Efendi tarafından Avrupa'dan getirildi.

Kamil Paşa 1876'da, Zeynep Hanım da ondan beş sene sonra yaşama veda ettiler. Konak, bir süre 'Darülhayır' adında bir okul tarafından kullanıldı.

1909'da İstanbul Darülfünunu'nun Fen, Edebiyat ve Kimya fakültelerine tahsis edildi. 28 Şubat 1942'de fizik laboratuvarında çıkan yangın, binanın yarısının tamamen yanmasına sebep oldu. 1943'ün ortalarına kadar sadece dört duvarı ayakta kalan konak yıktırıldı ve yerine bugün Edebiyat Fakültesi olarak kullanılan bina inşa ettirildi.

■ Burak ÇETİNTAŞ

